

LICG HUIDDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie vissen

Goudvis

Carassius auratus

De goudvis is een kweekvorm van de gibel en behoort tot de familie van de karperachtigen. Het is een zoetwatervis die al duizenden jaren gekweekt wordt, oorspronkelijk in China maar nu over de hele wereld. In de natuur komt de goudvis niet voor.

Goudvissen kunnen zowel in een vijver als in een aquarium, verwarmd of onverwarmd, gehouden worden. De 'standaard' goudvis is goudgeel tot oranje-rood gekleurd en wordt gemiddeld vijftien tot twintig centimeter lang. Bij voldoende ruimte, zoals in een vijver, kan een goudvis echter doorgroeien tot maximaal veertig centimeter lang.

Als u overweegt om een goudvis als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Deze huisdierenbijsluiter is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

Er bestaan erg veel verschillende kweekvarianten met allerlei kleurschakeringen en lichaamsvormen. Zo zijn er goudvissen met lange of korte lichamen, lange of korte staarten, normale of bolle koppen, dubbele staarten, vissen zonder rugvin of vissen met uitpuilende ogen te krijgen. Enkele voorbeelden zijn:

- Jikin: wit gekleurd met oranje vinnen en een dubbele staart, het lichaam is iets korter dan dat van de 'gewone' goudvis.
- Shubunkin: lang, slank lichaam, doorzichtige schubben en blauwe, rode, zwarte en witte vlekken.
- Sarasa: lang, slank lichaam en oranje-wit gekleurd.

Van de laatste twee typen bestaat ook een vorm met een langere staart, die komeetstaart wordt genoemd.

Sluierstaart goudvissen, met lange dubbele sluierstaarten en korte gedrongen lichamen, wijken wat verzorging betreft wat af van de meer standaard vormen. Daarom worden zij in een aparte bijsluiter besproken. Voorbeelden zijn de telescoopog, de ruykin, de hemelkijker en de moor of zwarte sluierstaart.

Natuurlijk gedrag

Goudvissen houden ervan om in de bodem te wroeten op zoek naar voedsel. Het is een rustige, vreedzame vis die graag met meerdere vissen in een bak of

vijver leeft. Goudvissen die lang alleen in een te kleine bak hebben gezeten, zijn soms agressief tegen nieuwe vissen in hun bak. U kunt de vissen dan beter in een nieuwe omgeving plaatsen. Kweekvormen met slanke lichaamsvormen zoals de shubunkin en sarasa zijn sneller en beweeglijker dan de 'gewone' goudvis.

Huisvesting

Als u de goudvis binnenshuis houdt, kies dan bij voorkeur voor een aquarium. Een vissenkomp heeft vaak een klein oppervlakte zodat maar weinig water met de lucht in contact komt. Hierdoor kan minder zuurstof uitgewisseld worden.

Goudvissen hebben graag gezelschap van andere vissen. Het is echter geen optimale combinatie om de snellere, grote goudvisvarianten samen te houden met sluierstaart kweekvormen omdat de laatsten juist langzame zwemmers zijn en de aanwezigheid van drukke vissen voor hen stress oplevert.

Een aquarium voor goudvissen moet minimaal 60 centimeter lang zijn maar groter is beter, want de goudvis zal alleen in een ruim aquarium tot zijn volle afmetingen doorgroeien.

'Gewone' goudvissen tolereren watertemperaturen van 2 graden Celsius (°C) tot 28°C, maar een temperatuur tussen 10°C en 21 °C is het meest gunstig. In warm water zijn de vissen actiever dan in koud water. Een verwarmingselement is niet nodig als uw kamertemperatuur redelijk stabiel is, maar laat de temperatuur niet teveel schommelen. Hier kunnen de vissen niet goed tegen. Sommige varianten geven de voorkeur

aan een hogere watertemperatuur, zoals sluiersaarten.

Het water kan eventueel bewerkt worden met een neutraliserend middel dat schadelijke stoffen bindt zoals koper en chloor, hoewel in het Nederlandse leidingwater slechts sporadisch chloor wordt gebruikt ter ontsmetting. De pH-waarde van het water moet ongeveer tussen 7 en 8 liggen, de totale hardheid tussen zes en zestien DH. Een filter en verlichting horen tot de basisuitrusting van het aquarium. Kijk voor informatie over filters bij 'het tropisch zoetwateraquarium' op www.licg.nl. De verlichting moet tien tot twaalf uur per dag aan staan.

Goudvissen woelen de bodem van het aquarium om. Gebruik daarom geen scherpe bodembedekking. U kunt het beste aquariumkiezels van vijf tot acht millimeter gebruiken.

Planten helpen de waterkwaliteit op peil te houden, ze gebruiken bijvoorbeeld nitraat, een afvalproduct, als voedsel. Ze vormen bovendien een goede aanvulling op het dieet van de goudvis.

Bij het opzetten en inrichten van een aquarium komt heel wat kijken. Bij 'het tropisch zoetwateraquarium' leest u hoe u dat aan kunt pakken.

Goudvissen zijn ook geschikt om in een vijver te houden. De vijver moet dan in elk geval een gedeelte hebben waarin het water minimaal een meter diep is, zodat de vissen ook in de winter buiten kunnen blijven.

Verzorgen en hanteren

Dagelijks moet u de vissen even bekijken om te zien of ze gezond zijn. Controleer

meteen de watertemperatuur. Kijk elke dag of er geen voedselresten in het aquarium liggen. Deze kunt u met een speciale zuiger of een schepnetje voorzichtig verwijderen. Voer vervolgens wat minder zodat er geen resten blijven liggen. Hoe vaak het nodig is om het filter schoon te maken hangt onder andere af van de bezetting van uw aquarium. Het mechanische deel van uw filter, zoals sponzen, kunt u uitspoelen in water met dezelfde temperatuur als uw aquarium zodat de bacteriën die het water helpen schoonhouden niet dood gaan. Neem hiervoor bijvoorbeeld het oude aquariumwater als u een deel van het water ververs. Is het materiaal erg vies dan kunt u het vervangen. Het biologische deel van het filter hoeft minder vaak vervangen te worden. U kunt ook dit materiaal afspoelen in water met dezelfde temperatuur als het aquariumwater of in het oude aquariumwater.

Ook is het verstandig om regelmatig een deel van het water te verversen omdat het moeilijk is uw aquarium zo in balans te krijgen dat het filter en de planten alle afvalstoffen verwijderen. Vervang bijvoorbeeld eens per week een kwart of eens per twee weken een derde van het water. Gebruik hiervoor altijd water op de juiste temperatuur. In de dierenspecialzaak zijn allerlei test-setjes te koop waarmee u de waterkwaliteit kunt controleren. Belangrijk zijn daarbij vooral de zuurgraad (pH), de hardheid en de hoeveelheid nitriet, nitraat en ammonium.

De ruiten van het aquarium kunt u schoonhouden met een krabber, een pluk filterwatten of een magneetveger. Gebruik liefst geen schoonmaakmiddelen, maar mocht u dit toch nodig vinden, gebruik

dan uitsluitend schoonmaakmiddelen die geschikt zijn voor een aquarium. Haal elke week losse plantenresten weg.

TL-lampen moeten elk jaar vervangen worden. Heeft u meerdere lampen, vervang ze dan niet tegelijkertijd want dan verandert het licht te plotseling. Gebruik attributen die voor het aquarium bestemd zijn, zoals een emmer en schepnetje, alleen voor het aquarium en niet voor andere huishoudelijke activiteiten. Was altijd uw handen nadat u met het aquarium bezig bent geweest.

Gebruikt u een hevelslang, zorg er dan voor dat u geen water binnen krijgt. Vissen kunnen salmonella bij zich dragen en sommige visziekten zijn ook besmettelijk voor mensen. Zie voor meer informatie over de verzorging ook 'het tropisch zoetwateraquarium' op de site www.licg.nl.

Voeding

Goudvissen zijn alleseters, ze eten zowel insecten als planten. Afwisseling van voer vergroot de levendigheid en vruchtbaarheid van vissen. Als hoofdvoer kunt u droogvoer gebruiken dat geschikt is voor goudvissen. Daarnaast kunt u levende, gedroogde of diepgevroren watervlooien, muggenlarven of tubifex geven. Diepvriesvoer dient u wel te ontdooien en op kamertemperatuur te geven. Het zelf vangen van insectenlarven is mogelijk, maar er bestaat een risico dat u ziekteverwekkers meebrengt in uw aquarium.

Als plantaardig voedsel eten goudvissen graag waterplanten, zoals waterpest, of algen. U kunt hen ook geblancheerde blaadjes sla, spinazie of waterkers geven.

Geef de vissen één keer per dag voer. Af en toe een dag overslaan is niet erg. Levend voer kan eenmaal per week gegeven worden. Voer de vissen zoveel als ze in twee tot drie minuten op kunnen eten, zorg dat er geen resten blijven liggen. Als de watertemperatuur erg koud is, eten de vissen minder of helemaal niet, pas dan de hoeveelheid voer aan of voer tijdelijk niet.

Van jong tot volwassen dier

Het onderscheid tussen mannetje en vrouwtje kunt u pas zien als de vissen geslachtsrijp zijn, meestal op een leeftijd tussen één en drie jaar oud. Het vrouwtje heeft dan in het paarseizoen een vollere buik, de mannetjes vertonen 'paaiuitslag', witte stipjes op de kieuwdeksels en soms op de borstvinnen. Het paarseizoen buiten is in het late voorjaar en zomer, in een aquarium kan in elk seizoen gepaard worden.

Om te kweken is een watertemperatuur van ongeveer 22 °C het beste.

Het vrouwtje zet de eieren af tussen planten, geholpen door tenminste twee mannetjes die tegen haar zijkant duwen met hun kop. Dit kan een dag duren en er worden duizenden eitjes afgezet. Deze worden door de mannetjes bevrucht. Goudvissen vertonen geen broedzorg. Na ongeveer vijf dagen (mede afhankelijk van de temperatuur van het water) komen de jongen uit en blijven dan nog enkele dagen aan de planten hangen. De ouders eten hun jongen op, er moet dus voldoende schuilgelegenheid tussen planten zijn. Voer de jongen met algen, opfokvoer en klein dierlijk voedsel zoals muggenlarven. De jongen zijn erg gevoelig voor

temperatuurschommelingen. Goudvissen worden donker gekleurd geboren, het duurt een maand of acht voor ze oranje kleuren. Ze kunnen ongeveer vijftien tot twintig jaar oud worden, hoewel ze dit in een aquarium lang niet altijd halen.

Ziekten

Om te zien of de vissen gezond zijn, let u vooral op de huid, de vinnen en de manier van zwemmen. Parasieten, bacteriën en schimmels slaan vooral toe als de weerstand van de vissen is verlaagd of de slijm laag op de schubben is aangetast.

'Witte stip' is een veel voorkomende visziekte die ook bij de goudvis op kan treden. Dit wordt veroorzaakt door een parasiet die de huid aantast. Men ziet deze zitten als witte stipjes op de huid van de vis. De oorzaak is vaak stress of verlaagde weerstand door bijvoorbeeld te koud water of plotselinge veranderingen in watersamenstelling. De ziekte verspreidt zich snel en moet dan ook meteen behandeld worden.

Vinrot wordt veroorzaakt door een bacterie en tast de vinnen aan die steeds verder wegrafelen. Door snelle behandeling kunnen de aangetaste vinnen binnen een aantal weken weer herstellen.

Karperachtigen kunnen last hebben van erythrodermatitis, waarbij rode vlekken in de huid ontstaan die openbarsten. Dit wordt veroorzaakt door bacteriën en met snel behandeld worden.

Waterzucht is een aandoening waarbij de vis opzwellt en de ogen kunnen uitpuilen. Vaak is dit een gevolg van een bacteriële of virusinfectie, die de nieren aantast waardoor vloeistoffen in het lichaam

worden vastgehouden. De zieke dieren kunnen meestal niet meer genezen worden.

Na beschadiging van de huid kunnen schimmelinfecties optreden.

Parasieten kunnen de huid beschadigen en ziekten overbrengen. Een voorbeeld hiervan is de karperluis, die zich aan de vis hecht om bloed te zuigen. Deze kunt u op de vis zien zitten als een grijs-bruin vlekje van ongeveer een halve centimeter doorsnede.

In de vissenspecialzaak vindt u voor veel ziekten het geschikte bestrijdingsmiddel, waarmee u vooral lang genoeg door moet gaan om alle ziekteverwekkers te doden. Hier kunt u ook advies vragen over ziekten en mogelijke behandelwijzen. Ook zijn er dierenartsen die gespecialiseerd zijn in vissen.

Om uw vissen gezond te houden is het erg belangrijk om te zorgen voor een goede waterkwaliteit en goede voeding. Stress kunt u voorkomen door de vissen zoveel mogelijk met rust te laten en een vast dagpatroon aan te houden. Zet geen soorten bij elkaar die elkaar lastig vallen.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring nodig. Zorg wel dat u zich van tevoren goed informeert.

Kosten

Een goudvis is een goedkope vis. Kleine exemplaren koopt u al vanaf een halve euro per stuk, grotere goudvissen kosten tot ongeveer vijf euro per stuk. Sommige varianten zijn iets duurder.

De opstartkosten van een aquarium zijn vrij hoog, maar hangen erg af van de grootte van het aquarium en de gewenste techniek. Hoewel in het algemeen laag, zijn er ook kosten die terugkeren, zoals bijvoorbeeld de aanschaf van voer. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als er ziekten in het aquarium ontstaan.

Bijzonderheden

- Let er bij het kopen van vissen op dat ze uit schone bakken komen. Er mogen geen zieke of dode dieren in het aquarium zitten. Laat de meest actieve vissen vangen en vermijd

'kneusjes'. Let erop dat de vissen een mooie schone huid hebben, niet mager zijn en niet achtergebleven zijn in de groei.

- Laat nieuw gekochte vissen geleidelijk wennen aan de nieuwe wateromstandigheden (zie ook: 'het tropisch zoetwateraquarium'), nog beter is het om nieuwe vissen in een quarantainebak te plaatsen.
- Laat kinderen nooit alleen met huisdieren!

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G